

Verslag NAVO-top 7 en 8 juli 2026

Op 7 en 8 juli 2026 jl. vond de NAVO-top plaats in Ankara (Turkije). De minister-president nam deel aan de bijeenkomst van de Noord-Atlantische Raad op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders. De ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie namen deel aan de relevante ministeriële bijeenkomsten. Middels deze brief ontvangt uw Kamer het verslag van deze NAVO-top. Zoals aan uw Kamer toegezegd in het CD NAVO-top op 1 juli jl. informeer ik uw Kamer via deze weg eveneens graag over de wijze waarop hybride dreigingen tijdens de top zijn besproken. Daarnaast informeer ik uw Kamer via deze brief over de Nederlandse bijdrage aan een cyberinitiatief ten behoeve van de cyberweerbaarheid in Oekraïne.

De top in Ankara vond een jaar na de NAVO-top in Den Haag plaats en stond in het teken van de uitvoering van de afspraken die in Den Haag zijn gemaakt, de grotere verantwoordelijkheid die Europa neemt binnen de NAVO, de trans-Atlantische veiligheidssamenwerking, de invulling van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen en de voortzetting van de steun aan Oekraïne. Ook waren verschillende NAVO-partners aanwezig.

De NAVO-top

Op 8 juli jl. kwamen de staatshoofden en regeringsleiders van de 32 bondgenoten bijeen in de Noord-Atlantische Raad. In deze bijeenkomst is gesproken over de naleving van de in Den Haag gemaakte afspraken, de Russische dreiging voor het bondgenootschap, de verdere versterking van de Europese rol in de afschrikking en verdediging en de noodzaak om de verhoogde defensie-uitgaven concreet te vertalen naar de capaciteiten die nodig zijn om de veiligheid van het bondgenootschap te waarborgen. Nederland heeft het belang van een sterkere NAVO benadrukt waarin Europa meer verantwoordelijkheid neemt. Dit is noodzakelijk voor de veiligheid van Nederland en Europa en is in het belang van alle 32 bondgenoten.

Het kabinet kijkt terug op een succesvolle top en NAR-bijeenkomst. Op de top konden de bondgenoten met waardering terugkijken op de grote stappen die Europese bondgenoten en Canada hebben gezet voor de versterking Europa binnen een sterkere NAVO. Dat droeg ook sterk bij aan de NAVO-eenheid, die tijdens de top opnieuw krachtig werd uitgedragen.

In Den Haag is vorig jaar afgesproken dat alle bondgenoten hun defensie- en veiligheidsgerelateerde uitgaven verhogen. In Ankara is de voortgang van de implementatie van deze afspraken besproken. De defensie-uitgaven van Europese bondgenoten en Canada zijn in 2025 139 miljard dollar gestegen ten opzichte van 2024, naar een totaal van 653 miljard dollar. Dit is belangrijk voor het versterken van de veiligheid in het Euro-Atlantisch gebied en zorgt voor een eerlijker lastenverdeling binnen het bondgenootschap. Tegelijkertijd is verdere groei noodzakelijk om de defensiecapaciteiten te realiseren die noodzakelijk zijn om de NAVO-capaciteitsdoelstellingen volledig in te vullen.

Nederland heeft toegelicht welke voortgang Nederland heeft geboekt en bevestigd in te zetten op een stapsgewijze groei van de defensie-uitgaven naar 3,5 procent van het bbp in 2035. Ook heeft Nederland toegelicht voornemens te zijn de nieuwe NAVO-norm wettelijk te verankeren via een aanpassing van de Wet Financiële Defensieverplichtingen.

Nederland heeft tijdens de besprekingen in Ankara benadrukt dat hogere defensiebudgetten tijdig moeten worden omgezet in concrete militaire capaciteiten en dat het realiseren van de nodige Europese investeringen en capaciteiten van belang is voor het gehele bondgenootschap. Het kabinet zet daarbij in op nauwe samenwerking met andere Europese bondgenoten.¹ Nederland heeft andere bondgenoten opgeroepen om de industriële samenwerking te versterken, onder meer via gezamenlijke aanschaf van militair materieel. Tevens heeft Nederland gepleit voor een gecoördineerde burden shift om verantwoordelijkheden die de Verenigde Staten naar Europa willen overhevelen goed en tijdig te kunnen overnemen. Samenwerking met de VS is hierbij cruciaal. Nederland zet zich daarom binnen de NAVO en ook in breder kader doorlopend in voor zo goed mogelijke betrekkingen met de VS.²

¹ Cf. Motie Maes 36 715, nr. 50

² Cf. Motie Hoogeveen/van Dijk 36 715, nr. 42

Nederland heeft richting bondgenoten het belang van blijvende betrokkenheid van de VS bij de veiligheid in Europa onderstreept.³

Nederland heeft met bondgenoten tijdens de top tevens respect en waardering uitgesproken voor de Oekraïense moed en resultaten in de verdediging tegen de Russische agressie-oorlog. Bondgenoten onderstreepten de aanzienlijke bijdrage die Oekraïne levert aan de Europese veiligheid, door weerstand te bieden tegen de Russische agressie en door de sterke en technologisch snel ontwikkelende sterke defensie-industrie die ook van grote waarde is voor de versterking van Europese krijgsmachten. Tegelijkertijd is de urgente noodzaak onderstreept van verdere steun aan de Oekraïense luchtverdediging tegen de recent toegenomen Russische luchtaanvallen, onder meer via ballistische raketten.

De NAVO-bondgenoten kwamen overeen in 2026 gezamenlijk in totaal EUR 70 miljard aan militaire steun aan Oekraïne te zullen realiseren, en in 2027 hetzelfde te zullen doen. Nederland heeft deze *pledge* verwelkomd en de noodzaak onderstreept van betere lastenverdeling onder Europese bondgenoten om deze steun duurzaam in te vullen. Op dit moment voldoet het Nederlandse aandeel voor steun op basis van het bbp reeds aan deze *pledge*, zowel in 2026 als in 2027. Nederland kondigde daarnaast aan 35 miljoen euro te alloceren aan verschillende *NATO Ukraine Comprehensive Assistance Package* (UCAP)-projecten op het gebied van militaire trainingsfaciliteiten, counter-drones en medische ondersteuning.

NAVO-bondgenoten hebben bevestigd dat Rusland de belangrijkste en meest urgente bedreiging voor het bondgenootschap is en blijft, en dat de veiligheid van Oekraïne nauw verbonden is met de bredere Europese veiligheid. Dit tegen de achtergrond van hybride dreigingen en incidenten die op het NAVO-grondgebied worden waargenomen. In dat kader kan ook de implementatie van de strategie voor de aanpak van hybride dreigingen die tijdens de NAVO-top in Den Haag is aangenomen worden gezien. Bondgenoten zijn het erover eens dat het noodzakelijk is vast te houden aan het vergroten van de druk op Rusland en aan de intensivering van de steun aan Oekraïne. Ook Nederland heeft benadrukt dat steun aan Oekraïne bijdraagt aan de veiligheid van zowel Oekraïne als de NAVO. Iedere investering in de veiligheid van Oekraïne vormt daarmee een investering in onze eigen veiligheid. Nederland heeft gepleit voor nauwe samenwerking met Oekraïne, onder meer door samenwerking in de defensie-industrie, bijvoorbeeld via afspraken over coproductie onder de eerder gesloten '*Build with Ukraine*' *Memorandum of Understanding*. En marge van de top ondertekenden Nederland en Oekraïne een drone deal, die de basis zal vormen voor een structurele samenwerking op het gebied van droneproductie en bredere defensiesamenwerking. Dergelijke samenwerking biedt kansen voor de Nederlandse en Europese defensie-industrie en versterkt de Oekraïense verdediging.

De bondgenoten brachten na afloop een gezamenlijke NAVO-top verklaring uit, waarin de nadruk ligt op eenheid en kracht; de Russische dreiging en noodzaak tot investeringen; een sterker Europa in een sterkere NAVO; hernieuwde steun aan Oekraïne; en de 360-graden aanpak voor afschrikking en verdediging.

Ten slotte heeft Nederland de aanwezigheid van NAVO-partners tijdens de diners, sociale recepties en ministeriële bijeenkomsten nadrukkelijk verwelkomd. De ministers van Buitenlandse Zaken kwamen bijeen in een Noord-Atlantische Raad-bijeenkomst met de partnerlanden Bahrein, Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten, waar is gesproken over blijvende dialoog en samenwerking, tegen de achtergrond van spanningen in de regio en de verwevenheid van verschillende geopolitieke uitdagingen. De ministers van Buitenlandse Zaken kwamen tevens bijeen in een NAVO-Oekraïne Raad met Oekraïne, waarin de Russische agressieoorlog uitvoerig is besproken. Nederland heeft bij alle bondgenoten⁴ de noodzaak benadrukt vast te houden aan de huidige koers van het verhogen van de druk op Rusland en het vergroten van militaire, financiële en humanitaire steun. De ministers van Defensie ontmoetten bij de NAVO-top de Indo-Pacific partners Zuid-Korea, Japan, Australië en Nieuw-Zeeland. Met deze partners werd in een Noord-Atlantische Raad onder meer besproken hoe ontwikkelingen in de Indo-Pacific de Euro-Atlantische veiligheid raken, en over de noodzaak om meer

³ Cf. Motie Maes 21 501-02, nr. 3425

⁴ Cf Motie Piri 36 045, nr. 301

samen te werken bij de aanschaf van capaciteiten. Nederland riep in deze bijeenkomst opnieuw op tot eerlijkere lastenverdeling tussen alle bondgenoten en benadrukte het belang van steun aan Oekraïne.

Nevenevenementen

NATO Summit Defence Industry Forum

En marge van de top vond het *NATO Summit Defence Industry Forum* (NSDIF) plaats, waar zowel de minister-president als de minister van Defensie aan deelnamen. Dit forum bracht vertegenwoordigers van de defensie-industrie, NAVO, kennisinstellingen, regeringsleiders, ministers van Defensie en NAVO-partners, waaronder Oekraïne en de Europese Unie, samen. Het NSDIF heeft een impuls gegeven aan een snelle, duurzame en gezamenlijke opschaling van de trans-Atlantische defensie-industriële basis door concrete aankondigingen. Tijdens het NSDIF heeft de NAVO een nieuwe strategie gelanceerd om de relatie tussen de NAVO en de defensie-industrie verder te versterken en nieuwe samenwerkingsmogelijkheden te inventariseren. Daarnaast heeft de NAVO een pakket aan maatregelen gepresenteerd om innovatie te versnellen en spant de NAVO zich in om (counter-) droncapaciteit uit te breiden. Verder is aangekondigd dat een aantal bondgenoten, waaronder Nederland, gezamenlijk investeren in *Saab GlobalEye*-vliegtuigen ter vervanging van de huidige *Airborne Warning and Control System* (AWACS)-toestellen van de NAVO. Uw Kamer wordt conform het Defensie Materieel Proces (DMP) met een A/D-brief in het najaar nader geïnformeerd over deze *Airborne Early Warning & Control* (AEW&C) capaciteit. Nederland heeft deze ontwikkelingen verwelkomd en benadrukt dat een sterke en geïntegreerde defensie-industriële basis een randvoorwaarde is voor de collectieve verdediging, afschrikking en de duurzame steun aan Oekraïne.

Tijdens het Forum werd door bondgenoten concrete invulling gegeven aan de ambitie om meer samen te werken. Nederland deed tijdens het forum meerdere aankondigingen van concrete nieuwe samenwerkingsafspraken met andere bondgenoten. Nederland gaat met het Verenigd Koninkrijk investeren in de aanschaf van nieuwe amfibische transportschepen. Daarnaast investeert ons land samen met België in nieuwe luchtverdedigingssystemen en zet het samen met Duitsland een nieuwe Europese productiecapaciteit op voor Stinger-luchtdoelraketten. Daarnaast ondertekende Nederland een overeenkomst om de mogelijkheden voor gezamenlijke productie van AMRAAM-munitie te onderzoeken. Nederland neemt ook het voortouw in een coalitie met Duitsland, Polen en Zweden voor de oprichting van de eerste Europese onderhoudsfaciliteit voor verschillende typen PAC-3-raketten. Ook in het ruimtedomein worden stappen gezet. Nederland gaat samen met andere bondgenoten een multinationaal satellietnetwerk ontwikkelen waarmee militaire en commerciële satellietssystemen beter met elkaar worden verbonden, en heeft daartoe een overeenkomst ondertekend. Daarmee kunnen gegevens sneller en veiliger worden uitgewisseld. Om de leveringszekerheid van kritieke grondstoffen en materialen voor de defensie-industrie te borgen sluit Nederland zich aan bij een coalitie die zich onder meer richt op voorraadvorming, gezamenlijke inkoop, verwerken, opslag en transport.

De minister-president nam tijdens het NSDIF deel aan een panelgesprek met de Finse president Stubb over de versterking van de maatschappelijke en industriële weerbaarheid. Daarbij benadrukte hij dat veiligheid meer omvat dan defensie-uitgaven alleen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en burgers. In een wereld waarin verstoringen van mondiale handelsroutes, energiezekerheid en technologische afhankelijkheden direct gevolgen kunnen hebben voor onze veiligheid en welvaart, is een bredere benadering van weerbaarheid noodzakelijk. De minister-president onderstreepte dat hiervoor een omslag in denken nodig is, waarbij de samenleving als geheel wordt betrokken bij het versterken van de nationale en bondgenootschappelijke weerbaarheid. Daarnaast bespraken de panelleden het belang van innovatie en een sterke betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de versterking van de defensie-industrie. Nederland zal 10% van de defensie-uitgaven investeren in innovatie. Hiermee wil het kabinet de samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen verder versterken en de ontwikkeling en toepassing van innovatieve, waaronder dual-use, technologieën versnellen.

Allies in Ankara

En marge van de NAVO-top nam de minister van Buitenlandse Zaken deel aan een publieke paneldiscussie over Oekraïne tijdens het *Allies in Ankara*-evenement, georganiseerd door de Munich Security Conference en Instituut Clingendael. Samen met de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Sybiha en de Zweedse minister van Buitenlandse Zaken Malmer Stenergard werd gesproken over de Europese veiligheid, de voortzetting van de steun aan Oekraïne en de versterking van de Europese defensie. Daarbij onderstreepte Nederland dat investeringen in de veiligheid en weerbaarheid van Oekraïne bijdragen aan de veiligheid van het gehele Euro-Atlantische gebied en dat nauwere samenwerking met de Oekraïense defensie-industrie en op het gebied van innovatie van groot belang is voor de versterking van de Europese defensiecapaciteiten.

Overig

Tijdens de NAVO-top heeft Nederland zich aangesloten bij het Noorse initiatief om de maritieme samenwerking tussen Europese bondgenoten en Canada te versterken. De aangesloten bondgenoten tonen zich hiermee bereid om een grotere rol te pakken in het waarborgen van de maritieme veiligheid en in het Atlantische gebied en de verdediging van de Baltische zee. Daarmee nemen deze bondgenoten meer verantwoordelijk voor de afschrikking en verdediging van het bondgenootschap.

Ook hebben Europese bondgenoten, waaronder Nederland, verklaard dat de Europese bondgenoten de komende jaren meer gaan investeren in *Deep Precision Strike* (DPS) capaciteiten. DPS-capaciteiten bieden de NAVO het vermogen om op grote afstand en met grote nauwkeurigheid doelen te raken met langeafstandswapens, ter verdediging van het bondgenootschap en de afschrikking van tegenstanders. Met deze gezamenlijke verklaring onderstrepen de Europese bondgenoten het belang van DPS en signaleren zij dat ook op dit gebied Europese bondgenoten meer verantwoordelijkheid nemen binnen het bondgenootschap.

Tijdens de top voerden de bewindspersonen daarnaast bilaterale gesprekken met verschillende bondgenoten en partners.

De hierboven genoemde afspraken laten zien dat Europa bereid is meer verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen veiligheid en de collectieve verdediging. Nederland speelt hierbij een actieve rol. Tijdens de NAVO-top is ook gebleken dat de uitvoering van de in Den Haag gemaakte afspraken vooruitgang kent, maar verdere inspanningen nog nodig zijn. Een sterke defensie-industriële basis en innovatie zijn onmisbaar voor duurzame afschrikking en steun aan Oekraïne. Nauwe samenwerking met NAVO-partners, waaronder Oekraïne, Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea vormt een integraal onderdeel van een moderne veiligheidsbenadering.

Nederlandse bijdrage aan cyberweerbaarheid van Oekraïne

Het kabinet informeert uw Kamer graag via deze weg dat Nederland sinds eind juni met enkele cyberexperts bijdraagt aan een cyberinitiatief van een bondgenoot ten behoeve van het versterken van de cyberweerbaarheid van Oekraïne. De inzet is voorzien voor anderhalf jaar. De kosten van deze inzet komen ten laste van het Defensie Cyber Commando.